

Prövning av barnets bästa

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade 2020-01-07 att Fastigheten Forellen 16 som bland annat inrymmer förskolan Båten ska rivas då detta är nödvändigt för att byggandet av Tyresös nya ishall samt byggandet av kommande etapper i NTC (Norra Tyresö Centrum) inte ska försenas. Avvecklingen av förskolan Båten kan inte skjutas på framtiden då det skulle ge alltför stora negativa konsekvenser för exploateringen av Norra Tyresö Centrum.

Förskolan Båten ska rivas så snart förskoleverksamheten har omlokaliserats. Bedömningen är att rivningen sker vid årsskiftet 2020/2021 och att förskolan kommer att läggas ned under hösten 2020.

Redan i kvalitetsprogrammet för Norra Tyresö Centrum daterad i december 2013 (reviderat i februari 2017) angavs i genomförandebeskrivningen att rivning av förskolan Båten skulle ske under våren 2019. I kommunens lokalförsörjningsplan beslutade kommunstyrelsen 2019-01-08 att rivningen av förskolan Båten skulle flyttas fram till 2022. Lokalförsörjningsplanen revideras årligen. När lokalförsörjningsplanen antogs av kommunstyrelsen 2020-01-07 tidigare lades rivningen av förskolan Båten till årsskiftet 2020/2021 med anledning av nya förutsättningar för projektet Norra Tyresö Centrum.

Då nedläggningen av förskolan Båten varit känd under ett antal år har Tyresö kommun planerat för att barnen på förskolan skulle ges plats på en planerad förskola på Akvarievägen då Båten rivs. Den planerade förskolan på Akvarievägen är dock försenad på grund av en överprövad upphandling och att detaljplanen har överklagats. Förseningen av den planerade förskolan på Akvarievägen kan bli upp till två år, och att låta bygget av Norra Tyresö Centrum stanna upp under den tiden skulle innebära så stora kostnader att det inte bedöms försvarbart. Dessa stora kostnader skulle också riskera att påverka alla barn i kommunen negativt då det skulle innebära generella nedskärningar. Det aktuella läget medför att en provisorisk uppställning av paviljonger måste ske inom centrumområdet om barnen på förskolan Båten ska kunna flyttas tillsammans till samma förskola.

Kommunfullmäktige föreslår 2020-01-23 fatta beslut att genomföra en investering för att under en period öka kapaciteten vid Speldosans förskola. Kommunens ambition är att kunna flytta Båtens verksamhet till de nya lokalerna på Speldosan. Det är brist på mark för nya förskolor eller utökningar av förskolor i Tyresö. Speldosans gård är den enda placering i centrala Tyresö som bedöms som lämplig i nuläget utifrån tidsperspektiv, lämplig placering och kostnader.

Tidplanen för paviljongslösningen är i dagsläget mycket osäker och påverkas till exempel av om beslutet överklagas. En ambition med lösningen är att helt eller delvis kunna flytta verksamheten från förskolan Båten till förskolan Speldosan under hösten 2020.

Barnens synpunkter

På förskolan Speldosan har en pedagog samlat en grupp med fyra barn och ritat upp förskolan sett ovanifrån och sedan ritat till en ytterligare byggnad på gården. Barnen har sedan fått prata om hur det skulle kännas om det skulle komma ett ytterligare hus med flera barn till förskolan. Barnen som var med uttryckte sig bara positivt kring detta och tyckte det skulle vara kul med fler barn då det innebär fler kompisar.

På förskolan Båten har 14 barn i åldrarna 3-5 år intervjuats i mindre grupper. Grupperna har fått diskutera kring frågeställningar om vad som är roligast på förskolan och hur det skulle kännas att byta förskola- vad barnen tror skulle bli roligt och vad de tror skulle bli tråkigt. Barnen ger både uttryck för att det skulle kunna vara roligt att byta förskola, att det kanske skulle finnas roliga saker där och det vore kul med nya kompisar och ”fröknar”, men de säger också att de skulle sakna kompisar och ”fröknar” om de bytte förskola och att de kanske skulle vara rädda på det nya stället.

Vårdnadshavarna till barnen på förskolan Båten har gett uttryck för att de upplever att de har blivit lovade en annan lösning- den planerade förskolan på Akvarievägen. De har också gett uttryck för att de vill behålla pedagogerna och att de inte vill splittra några barngrupper.

Barnets rättigheter i det aktuella ärendet

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar som alla tillsammans utgör en helhet men fyra av artiklarna utgör de grundläggande och vägledande principerna som alltid ska beaktas vid frågor som rör barn. Det handlar om barnets rätt till icke- diskriminering (artikel 2), barnets rätt att få sitt bästa prövat (artikel 3), barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6) samt barnets rätt att komma till tals (artikel 12). Relevant här är också till exempel att barn till förvärvsarbetande föräldrar har rätt att åtnjuta den barnomsorg som de är berättigade till (artikel 18.3).

Övrigt att förhålla sig till

Av förskolans läroplan, Lpfö18, kan utläsas att ” Förskolan ska erbjuda barnen en trygg omsorg och har en viktig roll för att bidra till att grundlägga barnens trygghet och självkänsla. Utbildningen ska präglas av omsorg om barnets välbefinnande och trygghet.” Samtliga förskolor inom kommunen följer läroplanen och arbetet med barnens trygghet är grundläggande på alla förskolor.

Det finns forskning, till exempel vad gäller övergång från förskolan till förskoleklass, som kan appliceras på det aktuella ärendet. Artikeln ”Barns erfarenheter av sociala gemenskaper i övergångarna till och från förskoleklass” av Helena Ackesjö och Sven Persson¹ handlar om hur barn resonerar om övergångarna till och från förskoleklass, och hur övergångarna påverkar dem. Många barn är vana att hantera förändringar och övergångar, visar tidigare forskning som artikeln vilar på.

Förändringsprocessen, anpassningen till en ny miljö och aktivt arbete med att lära känna nya kompisar leder även till att barn utvecklar nya sociala kompetenser, menar Ackesjö och Persson.

¹ Pedagogisk forskning i Sverige 2014

Olika barn hanterar övergångsprocessen på olika sätt – för vissa är utmaningarna mer påfrestande än för andra. Men tack vare tidigare utvecklade kompetenser att forma nya sociala relationer och gemenskaper tenderar de flesta av barnen att successivt utveckla nya sociala band, visar studien.

Forskarna Ingrid Granbom och Marita Lundström vid Högskolan Väst går i sin rapport ”Barn och elevers övergångar mellan olika skolformer” igenom aktuell forskning på området och skriver till exempel att

”Flera studier har visat att kontinuerliga byten av lärare och nya grupperingar påverkar barns och elevers möjligheter att skapa långvariga relationer till vuxna och kamrater. Fabian (2007)² och Ackesjö (2014)³ menar att byten till nya grupper kan skapa oro genom både relationsbyggande och separationsbyggande processer.

De skriver också att

”Docket och Perry (2008) framhåller att trygga relationer i en gemenskap är att föredra framför många avbrott.”⁴

Av ovan framgår att det går att se fördelar med att barnen så långt det är möjligt får behålla befintliga relationer och att det torde vara en trygghet att inte brytas upp från både lokaler, pedagoger och kompisarna i barngruppen.

Handlingsalternativ

Att förskolan Båten ska rivas är känt sedan 2013. Cirka 50 barn på förskolan Båten behöver en annan placering hösten 2020. Övriga barn som nu går på förskolan börjar förskoleklass efter sommaren. Två handlingsalternativ har identifierats för att lösa den uppkomna situationen, när den tänka lösningen med en ny förskola på Akvarievägen har blivit så försenad på grund av överklaganden att det inte är ekonomiskt försvarbart att invänta den. Det första alternativet är att hitta en plats för en paviljong dit verksamheten med samtliga barn kan flytta tillsammans. Kommunens ambition är att kunna flytta Båtens verksamhet till de nya lokalerna på Speldosan som kommunfullmäktige föreslås besluta om 2020-01-23. Det andra alternativet är flytta grupper av barn till olika förskolor i kommunen, företrädesvis i samband med skolstarten i augusti då det finns gott om lediga platser vilket ökar möjligheten att flytta större grupper av barn till samma förskola.

Det är viktigt att se till barnens behov av trygghet och kontinuitet. Om det andra alternativet, att barnen flyttas i grupper till olika förskolor, är det viktigt att beakta barnens åsikter om hur detta ska ske, liksom att lyssna på vårdnadshavarnas synpunkter. På lång sikt är bedömningen att inget av alternativen påverkar barnen negativt. På kort sikt kan det skapa viss otrygghet för barnen om det andra alternativet genomförs då det innebär både byte av miljö och pedagoger samt nya gruppkonstellationer. Det är dock viktigt att ha i åtanke att det är en vanligt förekommande situation att barn byter förskolor och att det finns stor erfarenhet kring detta på samtliga förskolor i kommuner.

² Fabian, H. & Dunlop, A.-W. (2007) *Informing transitions in the early years: Research, policy and practice*. Maidenhead: McGraw-Hill Education. eBook Collection (EBSCOhost), 4 okt. 2016.

³ Ackesjö, H. (2014). *Barns övergångar till och från förskoleklass. Gränser, identiteter och (dis-) kontinuiteter*. Växjö: Linnaeus University Press.

⁴ Docket, S. & Perry, B. (2008). Starting school: A community endeavor. *Childhood Education*, 84 (5), 274–280.

Bedömning av barnets bästa

Att lägga ner förskolan Båten och bygga en paviljongslösning på förskolan Speldosans gård har en rad konsekvenser för barnen på båda dessa förskolor. Den samlade bedömningen är att den bästa lösningen för barnen som idag går på förskolan Båten är att verksamheten flyttas till en paviljong på förskolan Speldosans gård. Barngrupperna kan då hållas samman vilket gör att omställningen för barnen blir mindre. Speldosan bedöms ha en strategiskt bra placering med goda kommunikationer.

Om paviljongslösningen inte hinner bli klar så att verksamheten på förskolan på Båten kan flyttas dit är barn- och utbildningsförvaltningens förslag att erbjuda barnen plats på andra förskolor inom kommunen och att det detta kommer att ske genom att mindre grupper av barn placeras ut tillsammans. Föräldrarna har möjlighet att lägga in önskemål och påverka placeringen. Detta alternativ bedöms vara något sämre utifrån barnperspektivet. Det är troligtvis bättre för flertalet barn om grupperna kan hållas samman och hela verksamheten flyttas till samma ställe. Om den bästa lösningen inte kan genomföras, för att beslutet om paviljongslösningen vid förskolan Speldosan inte går igenom eller försenas på grund av överklaganden, avser kommunen att förbereda barnen genom att ha en dialog med varje familj och ordna en bra inskolningsperiod på de nya förskolorna tillsammans med de nuvarande pedagogerna för att det ska bli så bra som möjligt för barnen.

Barnen på förskolan Speldosan kommer att drabbas av störningar under byggtiden och kommer också när paviljongen är färdig att behöva dela utrymmet i utomhusmiljön med fler barn än tidigare. Den samlade bedömningen är att det möjligen vore bättre för barnen på förskolan Speldosan om det inte byggdes en paviljongslösning på deras utegård eftersom de då skulle få behålla en större utegård och slippa olägenheten det innebär att det sker en byggnation i deras närhet. Det bedöms dock inte att det är så negativt för barnen på förskolan Speldosan att förslaget av den anledningen inte ska genomföras. När samtal har skett med ett urval barn på förskolan har de bara uttryckt det positivt att det skulle komma fler barn till förskolan. För barnen i Tyresö kommun i stort är det positivt att det tillkommer fler förskoleplatser så att alla barn i kommunen får möjlighet att gå på förskola.

Sammanfattningsvis förordas att verksamheten på förskolan Båten flyttas till den tänka paviljongslösningen vid förskolan Speldosan och om detta inte blir möjligt att genomföra så är det att föredra att så många barn som möjligt att kan flyttas till samma förskolor för att skapa trygghet för barnen.